

VAAN MINÄPÄ HYMYILEN VASTAAN
Raportti musiikin tekemisestä näyttämöteokseen

Opinnäytetyö

Jukka Jänkälä

Musiikin koulutusohjelma
Musiikkipedagogi (AMK)
Musiikinopettajan suuntautuminen

Hyväksytty ____ . ____ . ____ _____

Savonia-ammattikorkeakoulu
Musiikki ja tanssi
Musiikin koulutusohjelma

JÄNKÄLÄ, Jukka. 2010. *Vaan minäpä hymyilen vastaan. Raportti musiikin tekemisestä näyttämöteokseen.*

Musiikkipedagogin (AMK) tutkinnon opinnäytetyö, produktion (12 op.) raportti, 18 sivua.

Tiivistelmä

Opinnäytetyöni on produktio, jonka taiteellinen kokonaisuus koostuu musiikin säveltämisestä ja sovittamisesta sekä sen esittämisestä Vaan minäpä hymyilen vastaan-näyttämöteoksessa. Esityksessä soitin sähkökitaraa ja akustista kitaraa. Muut esiintyjät olivat näyttämötaiteiden ammattilaiset Harriet Jeffery, Minttu Kallanranta ja Tiina Naumanen, ja ohjauksesta vastasi näyttelijä Sinikka Mokka. Esitys koostui tanssi-, laulu- ja runoteoksista, joista tanssi- ja runoteoksien säestyksenä oli omia sävellyksiäni ja improvisoituja osuuksia.

Produktion raportissa tarkastelen esityksen etenemisvaiheita, sävellys- ja sovitusyötä sekä improvisoitujen osuuksien kehittymistä.

Avainsanat: Säveltäminen, improvisointi

Savonia University of Applied Sciences
Music and Dance
Degree Programme in Music

JÄNKÄLÄ, Jukka. 2010. *Vaan minäpä hymyilen vastaan. A report from making music to a drama.*

The thesis work for Bachelor of Music degree, production (12 credit units) report, 15 pages.

Abstract

My thesis is a production, which artistic whole consists of composing, arranging and performing music in Vaan minäpä hymyilen vastaan-stage work. In the show I played electric and acoustic guitars. Other performers were performing arts professionals Harriet Jeffery, Minttu Kallanranta and Tiina Naumanen, and it was directed by the actor Sinikka Mokka. The Presentation consisted of dance, song and poetry works. Dance and poetry works were accompanied by my own compositions and improvised parts.

The Production report will examine the shows development, composing and arranging the work as well as the development of improvised sections.

Key words: Composing, improvisation

Sisällys

1	JOHDANTO	3
2	PRODUKTION VAIHEITA	4
2.1	Alkuvaiheen piirteitä	4
2.2	Ohjaaja mukaan harjoituksiin	6
2.3	Esityksistä yleisesti	7
3	SÄVELLYS- JA SOVITUSTYÖ LÄHIKUVASSA	10
3.1	Tyyli ja vaikutteet	10
3.2	Soittimet	10
3.3	Sovitukset	10
3.3.1	<i>Giorgio</i>	11
3.3.2	<i>Väärä valssi</i>	11
3.3.3	<i>He kääntävät tyynynsä</i>	12
3.3.4	<i>Paljon sanomatta jää</i>	12
3.3.5	<i>Kesäunelma</i>	13
3.3.6	<i>Siciliana</i>	13
3.4	Sävellykset	13
3.4.1	<i>Alun ja lopun musiikki</i>	14
3.4.2	<i>Mummojen tanssi</i>	14
3.4.3	<i>Ihoa monologi</i>	14
3.4.4	<i>Mannekiinit</i>	15
3.4.5	<i>Mainoslehtinen monologi</i>	15
3.4.6	<i>Arkisten puheiden Naumasen monologi</i>	15
3.4.7	<i>Äitiysloma monologi</i>	16
3.4.8	<i>Häpeä monologi</i>	16
3.5	Kallanrannan soolotanssi	16
3.6	Miksaus	17
4	PÄÄTÄNTÄ	18

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni on produktio, jonka taiteellinen kokonaisuus koostuu musiikin säveltämisestä ja sovittamisesta sekä sen esittämisestä *Vaan minäpä hymyilen vastaan*-näyttämöteoksessa. Teos esitettiin kuusi kertaa Kuopion Sotkun tiloissa 24.10.-2.11.2008 välisenä aikana. Esityksessä soitin sähkökitaraa ja akustista kitaraa. Muut esiintyjät olivat näyttämötaiteiden ammattilaiset Harriet Jeffery, Minttu Kallanranta ja Tiina Naumanen, ja ohjauksesta vastasi näyttelijä Sinikka Mokka. Esitys koostui tanssi-, laulu- ja runoteoksista, joista tanssi- ja runoteoksien säästyksenä oli omia sävellyksiäni ja improvisoituja osuuksia. Koreografina toimi Kallanranta, ja runot olivat Wisława Szymborskan ja muiden esiintyjien käsialaa. Kallanrannan soolotanssissa musiikki ja tanssi olivat osaksi improvisoitua, muissa tanssiesityksissä musiikki tuli nauhalta. Jokaisella esiintyjällä oli yksi soololaulu ja 2 yhteistä laulua, joissa kaikissa toimin sovittajana ja säestäjänä. Tehtäviini kuului myös soolo- ja yhteislaulujen työstäminen esiintyjien kanssa.

Tavoitteenani oli luoda musiikin avulla sopivia tunnelmia ja äänimaailmoja teoksen tilanteisiin. Musiikin pitäminen tasapainossa monologien ja runoteoksien yhteydessä oli vaikeaa, ja monesti huomasin sooloilleeni liikaa. Sovitukset pyrin tekemään tekstejä ja laulua tukeviksi. Minimalismi on vallitseva piirre teokseen tekemässäni musiikissa, ja se kuvastaa hyvin myös omia musiikillisia mieltymyksiäni.

Produktion raportissa tarkastelen esityksen etenemisvaiheita, sävellys- ja sovitustyötä sekä improvisoitujen osuuksien kehittymistä.

2 PRODUKTION VAIHEITA

2.1 Alkuvaiheen piirteitä

Produktioni käynnistyi kuin varkain kesän 2008 lopulla, kun Harriet Jeffery kysyi halukkuuttani lähteä mukaan muusikoksi teatteriesitykseen. Tehtäviini kuuluisi laulujen ja tanssin säestäminen kitaralla. Esityksessä ei olisi muita säestyssoittimia, joten vastuuta tulisi olemaan melkoisesti. Jeffery kuvasi ideaa omasta soolokappaleestaan, joka alkaisi iskelmästä ja päättyisi hevimetallina. Hevimusiikin fanina tämä ajatus herätti heti mielenkiintoni. Epäroin kuitenkin melko tavalla, sillä kokemus olisi täysin uusi, ja taitoni tuntuivat haasteeseen nähden riittämättömiltä. Myös epätietoisuus tulevien keikkojen määrästä X-band-yhtyeen mukana esti minua lupautumasta heti mukaan. Aikataulu osoittautui toimivaksi, ja tavoistani poiketen lupauduin mukaan. Koin esityksen haasteena itselleni. Ajatus kitarasta teoksen ainoana instrumenttina laulun lisäksi sekä kiehtoiti että pelotti minua. Kuinka pärjäisin esityksessä ainoana säestäjänä pelkällä kitaralla?

Liityin esiintyjäjoukkoon koesoiton kautta, jossa kaikki esiintyjät olivat mukana. Koesoitto ja ensimmäiset harjoitukset pidettiin 24.8.2008 Kotkankalliolla. Tilanteesta minusta tuntui siltä, kuin olisin ollut tekemässä solistisen pääaineen teknistä osuutta, jossa raati testasi osaamistani. Minua pyydettiin soittamaan bossanova-komppia. Sekin tuntui yllättävän hankalalta tuossa tilanteessa. Kokeilimme säestettäviä kappaleita, ja lopuksi ”raati” oli kuitenkin tyytyväinen työskentelyyni. Näin minut hyväksyttiin mukaan esitykseen.

Tapasin ohjaaja Sinikka Mokkalan ensimmäistä kertaa 13.9.2008 muiden esiintyjien pitämässä harjoituksissa. Laulujen harjoittelu alkoi seuraavana päivänä. Mokka antoi ymmärtää, että minulle löytyisi varmasti muutakin tekemistä säestämisen lisäksi. Mihin olinkaan oikein lupautunut? Aikaisemmat esiintymiseni oli rajoittunut lähinnä musiikkiesityksiin, eikä minulla ollut lainkaan kokemusta teatterityöstä. Samoissa harjoituksissa sain myös hieman kuvaa siitä, mitä muuta esitykseen olisi tulossa laulujen lisäksi. Myös mahdollinen musiikin määrän lisääminen tuli puheenaiheeksi.

Ajalla 14.9 - 5.10.2008 harjoittelimme joka sunnuntai ilman ohjaajaa. Tällä aikavälillä oli tarkoituksena saada laulut sekä minun ja Kallanrannan yhteinen improvisoitu tanssi/musiikki-esitys mahdollisimman hyvään kuntoon. Jefferyn soololaulu oli Jukka Kuoppamäen *Paljon Sanomatta Jää*, Kallanrannan Ultra Bran *He Kääntävät Tyynynsä* ja Naumasan Emma Salokosken *Väärä Valssi*. Lisäksi yhteisinä lauluina olivat Anna-Mari Kähärän *Oh Giorgio* ja Toni Edelmannin *Kesäunelma*. Kokeilimme 14.9.2008 aluksi Jefferyn ideaa hänen soololaulunsa muuttumista iskelmätyylistä hevimetalliin, mutta emme saaneet sitä toimimaan toivomallamme tavalla pelkän kitaran säestyksellä. Oikeastaan se kuulosti melko typerältä. Minusta alkoi tuntua siltä, että tarvitsisin sittenkin muita soittajia auttamaan säestyksessä. Budjettiin mahtui kuitenkin vain yksi kitaristi, joten sovitusta täytyi muuttaa. Hevi sai jäädä suunnitelmista. Muilla esiintyjillä oli myös mielenkiintoisia sovitusehdotuksia, joita en olisi ikinä tullut ajatelleeksi. Harjoittelupaikkamme olivat Hermannin salit ja myös Sotku, mikä oli myös tuleva esiintymispaikkamme.

Kappaleiden harjoittelussa ei muuten ollut juurikaan ongelmia, paitsi että moniäänisten laulujen stemmoissa meillä oli paljon tekemistä. Esiintyjillä ei ollut paljoa kokemusta stemmojen laulamisesta tilanteesta, jossa joka stemmassa on vain yksi laulaja. Kuorolaulusta kaikilla löytyi kokemusta, mutta kuorossa stemmoilla onkin yleensä useampi kuin yksi laulaja, mikä tukee äänissä pysymisessä. Välillä stemmat toimivat ihan mukavasti, mutta seuraavalla kerralla niiden kanssa saattoi olla taas suuria vaikeuksia. Huomasin etteivät laulajat luottaneet itseensä tarpeeksi. Itsevarmuuden kasvaessa lauluihin tuli kuitenkin tasaisuutta. Saimme myös ohjausta lauluihin Atte Kekkonen laulutunneilla, joilla olin mukana säestäjänä.

Kallanrannan soolotanssissa minulla oli aluksi suuria ongelmia saada jotain järkevää aikaiseksi. En ollut koskaan säestänyt tanssijaa enkä tehnyt musiikkia tanssiin. Kallanranta antoi minulle lähtökohdaksi mielikuvia, joista improvisoida musiikkia, mutta en saanut niistä irti juuri mitään. Minusta tuntui todella hankalalta muuttaa mielikuvia musiikiksi. Ajattelin, ettei minulla, kaavoihin kangistuneella muusikolla, taida olla tarpeeksi mielikuvitusta tällaiseen. Tiedustelin, mitä musiikillisia elementtejä tanssiin tarvittaisiin, ja vähitellen löysimme yhteisiä aiheita, mistä lähteä liikkeelle. Kallanranta halusi myös yhdistää tanssiin osan Armas Järnefeltin Berceuse-teoksesta. Tämä oli ehkä tanssin vaivattomin osuus, ja löysimme yhteisen sävelen varsin nopeasti.

Musiikin tekeminen liikkeeseen osoittautui lopulta mielenkiintoiseksi tehtäväksi. Aluksi musiikki oli täysin improvisoitua, mutta vähitellen siitä kehittyi kokonaisuus, jossa tietyt teemat vaihtuivat tanssin osien mukaan. Jätimme improvisoinnille kuitenkin varaa.

Esityksen kokonaiskuva jäi minulle varsin hämäräksi ensimmäisen neljän viikon harjoittelun jälkeen. Laulujen lisäksi tiesin vain, mitä musiikkia oli tulossa nauhalta tanssin säestykseksi. Tässä vaiheessa en vielä ajatellut tekeväni tästä oppinnäytetyötä.

2.2 Ohjaaja mukaan harjoituksiin

Ensimmäiset yhteiset harjoitukset ohjaajan vetämänä pidettiin 10.10 Sotkulla. Ensimmäisen läpimenon jälkeen Morkkila antoi ymmärtää, että esityksessä oli liikaa musiikin ja puheen vuorottelua ja liikaa hiljaisuutta. Hän pyysi minua soittamaan jotain puheosuuksien alle. Tämäkin oli minulle täysin uusi kokemus. En tuntenut tekstejä kovinkaan hyvin, joten aluksi keskityin tekstien aiheisiin ja yritin vain löytää niihin sopivaa musiikkia improvisoimalla. Tulos ei tuntunut kovinkaan järkevältä, mutta vähitellen tekstien tullessa tutuksi musiikillisia ideoita alkoi syntyä. Käytin tekstien säestämiseen myös muutamia vanhoja riffi- ja sointukulku-ideoitani, jotka tuntuivat sopivilta aiheisiin. Tiedustelin useasti muilta esiintyjiltä, miten soittoni sopi puheosuuksiin. Minusta tuntui että soitan liikaa, mutta muiden mielestä soitto oli kohdallaan ja tuki kohtauksien tunnelmia. Muutamassa kohtauksessa minun tuli myös huomioida nauhalta tuleva musiikki, joka alkoi heti soittoni jälkeen.

Yhtenäisyyttä tekstien musiikkiin pyrin luomaan ottamalla niihin aiheita esiintyjien laulamista soolokappaleista. Käytin lähinnä kappaleiden sointukiertoja musiikin improvisoinnin aiheena. Tällä tavoin pyrin tekemään esiintyjille ja heidän teksteilleen yhteisiä teemoja.

Minua pyydettiin myös luomaan erilaisia äänimaailmoja muutamaan kohtaukseen. Alun ”mummot linja-auto pysäkillä” -kohtaukseen minun tuli luoda kaupungin ääniä. Ohimenevien autojen matkiminen oli ainoa ääni, jota onnistuin kitaralla matkimaan. Lopputulokset jäi mielestäni hieman köyhäksi, mutta parempaa en keksinyt tuossa ajassa.

Jumppatunti-kohtauksen kiihtyvän metronomin äänen toteutin hakkaamalla sähkökitaran kieliä mikkien yläpuolelta. Ohjaaja oli tyytyväinen ääneen, jolla matkin lihasten kiristymistä Naumasan paniikki-monologissa. Plektran raaputtaminen kieliä vasten kuulosti osuvasti siltä kuin lihakset repeäisivät.

Sovitut muut tehtäväni lavalla selvisivät myös ohjaajan tullessa mukaan harjoituksiin. Esityksen yhteen kohtaukseen tarvittiin joku laskemaan kahdet miesten kalsarit katon rajasta narun avulla. Tämä tuli minun tehtäväkseni. Esityksessä olin lavan vasemmalla laidalla ja minun piti päästä oikealle puolelle sermin taakse laskemaan housut. Tämän järjestimme niin, että ennen ”housut”-kohtausta kävelin lavan yli soittaen myöhemmin kokonaan tulevan Giorgio-kappaleen introa ja menin sitten heti sermin taakse piiloon laskemaan housuja. Paluun toisen kitaran luo hoidimme ”äijät” kohtauksen jälkeen. Kohtauksessa muut esiintyjät imitoivat sarkastisesti miehiä, ja lopussa kävelin lavan edestä nokka pystyssä ”verisesti loukkaantuneena” paikalleni.

Kallanranta pyysi minua säestämään alun perin huilulla soolokappaleeksi tarkoitetun George Frederick Handelin sävellyksen *Siciliana*, missä alun perin oli pianosäestys. Nuotissa jonka sain, oli kuitenkin pelkkä melodia, joten jouduin myös soinnuttamaan kappaleen itse. Klassisen musiikin tietoni ovat varsin vajavaiset, joten en edes tiennyt mihin aikakauteen kappale kuului, enkä sitä, miten se olisi tullut soinnuttaa. Solistin avustuksella löysimme kuitenkin kumpaakin miellyttävän ratkaisun soinnutukseen.

Esityksen valot saimme mukaan harjoituksiin vasta päivää ennen ensi-iltaa 23.10.2008. Harjoitukset kestivät aamusta iltaan, ja stressi alkoi näkyä kaikissa. Hermot olivat kireällä, eikä kiire valojen kanssa auttanut asiaa lainkaan. Valomiesten mielestä valojen tekemiseen olisi tarvittu ainakin kaksi päivää, mutta aikataulut eivät menneet yhteen. Ensimmäistä kertaa huomasin, kuinka tärkeät valot ovat esityksessä. Esitys muuttui hetkessä paljon ammattimaisemman näköiseksi valojen tullessa mukaan.

2.3 Esityksistä yleisesti

24.10.2008 pidetyn ensi-illan lähestyessä alkoi jännityskin kasvaa. Live-musiikki oli täysin vastuullani, enkä ollut kysynyt keneltäkään asiantuntijalta neuvoa tai mielipiteitä

tekemästani työstä. Aluksi ajattelin pärjääväni ilman apua, mutta tässä vaiheessa minusta tuntui siltä, että neuvot olisivat olleet tarpeen. Pelkäsin sitä, miten musiikki sopisi esityksen kokonaisuuteen ja toimisiko se monologeissa lainkaan. Tässä vaiheessa oli kuitenkin turha enää miettiä. Musiikki oli tehty, eikä sitä voinut enää muuttaa. Kahden viikon tiukka harjoitusaikataulu näkyi stressinä muissakin esiintyjissä.

Mokkila halusi vielä muuttaa ensimmäisen esityksen alun ”katusoittaja” -kohtausta siten, että aloittaisin soittamisen yleisön tullessa paikoilleen. En ollut valmistautunut tähän. Ajattelin soittavani satunnaisia riffejä ja sointumelodiota. Sovimme, että yleisö olisi hyvä päästää sisään kymmenen minuuttia ennen esityksen alkua. Tämän ajan olin siis yksin lavalla musiikkia improvisoiden. Kymmenen minuuttia ei ollut koskaan tuntunut niin pitkältä ajalta. Ensimmäinen esitys oli kerroista selkeästi intensiivisin ja meni läpi melkoisella päätöksellä. Muuten kaikki meni hyvin, vaikka soitostani oli havaittavissa selkeästi ylimääräistä puristusta.

Toisen esityksen, joka oli 25.10.2008, alkusoiton lyhensimme kahdeksaan minuuttiin, mutta sekään aika ei tuntunut loppuvan koskaan. Myöhemmissä esityksissä yleisö päästettiin sisään noin viittä minuuttia ennen aloitusta, mikä oli sopiva aika. Palattuani paikalleni ”katusoittaja”-kohtauksen jälkeen, huomasin unohtaneeni laittaa vahvistimen päälle. Lava oli kohdaltani pientä spottivaloa lukuun ottamatta täysin pimeä, ja minulla oli suuria vaikeuksia löytää pistokerasiaa. Katastrofin ainekset olivat ilmassa, mutta lopulta pienen kolistelun jälkeen sain virtaa vahvistimeen enkä myöhästynyt kohtauksesta kovinkaan paljoa. Yleisön joukossa ollut kaverini ei ollut edes huomannut kolisteluani.

1.11.2008 pidetyn esityksen jälkeen annoimme yleisölle mahdollisuuden kysellä ja kommentoida työtämme. Oli mielenkiintoista kuulla, kuinka eri kohtaukset olivat vaikuttaneet katsojiin eri tavalla. Eräs ei ymmärtänyt yhtä kohtausta lainkaan, kun taas toinen löysi siitä suoria yhtymäkohtia omaan elämään. Musiikista sain positiivista palautetta ja oli mukava kuulla säästyksien toimivan hyvin.

Esitys muuttui kerta kerralta sujuvammaksi ja rennommaksi. Oli mukava seurata, kuinka improvisoidut kohtaukset muuttuvat kertojen välillä ja miten muut esiintyjät kehittivät roolejaan. Eri yleisöistä oli mielenkiintoista huomata, kuinka ne reagoivat esityksien

huumoriin. Suurimmaksi osaksi huumori ymmärrettiin, mutta yhdessä esityksessä naurua ei juuri kuulunut. Monet sanoivatkin, etteivät he uskaltaneet nauraa, koska esityksessä käsiteltiin enimmäksi vakavia aiheita.

Viimeiseen esitykseen 2.11.2008 saapui paikalle opinnäytetyöraati arviomaan tekemääni työtä. Juuri kun olin päässyt rentoutumaan esityksissä edes vähän, tunnelma muuttui takaisin ensimmäisen esityksen kaltaiseen jännitys- ja paniikitilaan. Heti ammattilaisten tultua seuraamaan minua en taas osannut sanoa, oliko soittoni lainkaan sopivaa. Aivan kuin olisin ollut esittämässä solistisen pääaineen kurssitutkintoa. Esitys meni kuitenkin minun osaltani parhaiten. Rutiinin myötä musiikki alkoi toimia paremmin monologiin ja runojen kanssa. Opin seuraamaan paremmin muita esiintyjiä.

3 SÄVELLYS- JA SOVITUSTYÖ LÄHIKUVASSA

3.1 Tyyli ja vaikutteet

Teokseen tekemäni sävellyks- ja sovitustyön tuloksia kuvaa ehkä parhaiten minimalismi. Suurimpia musiikillisia vaikuttajiani kitaran soittoa ajatellen ovat Mark Knopfler, Bill Frisell, John Scofield ja Pat Metheny. He kaikki ovat erittäin dynaamisia soittajia, mihin itsekin pyrin soitossani. Dynamiikka onkin ehkä yksi tärkeimpiä musiikillisia elementtejä. Toinen tapa, millä he ovat vaikuttaneet soittooni ja minkä kuulee varsinkin Knopflerin ja Scofieldin soitosta, on heidän tapansa tuottaa erilaisia ääniä kitarasta. He pystyvät soittamaan yhden sävelen lukuisilla eri vivahteilla.

3.2 Soittimet

Esityksissä käyttämäni soittimet olivat akustinen kitara Ibanez AW100 ja sähkökitara Godin LG HMB. Godin on Les Paul henkinen mahonkirunkoinen kitara, jossa on kaksi humbucker-mikrofonia. Valitsin Godinin sen miellyttävän soinnin, ja hyvän soitettavuuden takia. Olisin soittanut koko esityksen sähkökitaralla, mutta solistit halusivat akustisen kitaran muutamaaan kappaleeseen. Toisaalta tämä toi mukavasti vaihtelua äänimaailmaan. Sähkökitaran vahvistukseen käytin Roland Micro-Cubea. Se on reppuun mahtuva viiden tuuman kaiuttimella varustettu vahvistin. Ajattelin etten tarvitse suurempaa vahvistinta, koska lauluja ei ollut vahvistettu lainkaan. Micro-Cubesta löytyy muutaman vahvistinmallinnuksen lisäksi kaiku, delay, chorus, flanger, phaser ja tremolo efektit, joita kaikkia käytin ainakin kerran esityksen aikana. Tärkein efekti oli laajuutta tuova delay, joka olikin päällä lähes koko ajan.

3.3 Sovitukset

Se, ettei esityksessä ollut kitaran lisäksi muita säestyssoittimia, oli rajoittava mutta toisaalta myös vapauttava tekijänä sovitustyössäni. Minun ei tarvinnut huomioida muita

instrumentteja, ja kitara sai tärkeimmän roolin. Ainoastaan Jukka Kuoppamäen *Paljon sanomatta jää* oli minulla entuudestaan tuttu kappale.

3.3.1 *Giorgio*

Kähärän *Giorgio* oli ensimmäinen laulu, jota aloimme harjoitella, ja se olikin stemmoja ajatellen ehkä vaikein. Kappale on varsin suoraviivainen letkeä bossanova, ja akustinen kitara sopi siihen hyvin. Laulajat esittivät laulun mummo-rooleissa, ja kaikki lauloivat oman säkeistön. En ollut kuullut kappaleen alkuperäistä versiota, joten tein saamani nuotin soinnuista ja bassolinjasta sovituksen kitaralle. Kompissa bassoääni on aina iskulla ja muut soinnun sävelet sekä iskulla että kahdeksasosa-kohoiskuilla. Joka kertosäkeen lopun tyhjään tahtiin tein erilaisen fillin, joka koostui A-doorisesta ja bluesas-teikosta. Eri säkeistöjen kompeihin tein pientä vaihtelua lisäämällä niihin rytmiiikkaa ja laajentamalla sointuja. Kolmannen säkeistön komppi koostuu rauhallisemmasta sointuarpeggiosta, jonka tein kuvaamaan kolmannen mummon surkeaa olemusta.

3.3.2 *Väärä valssi*

Naumasen soolokappaleen sovituksessa sekoitin perinteistä valssia, jazzvalssia ja 6/8-pohjaista rytmiä. Säkeistön aloitin arpeggio-pohjaisella 6/8-kompilla, mikä alkoi ahtaasti asetetuilla soinnuilla, jotka puolestaan laajenivat toisessa säkeistössä avosävyiseksi. Kertosäkeet soitin eri valssityyleillä, ja soinnutuksessa hyödynsin kitaran e- ja h-kieliä vapaina saadakseni vaivattomasti esim. m11- ja maj13-sävyjä. Naumasella oli myös mielenkiintoinen idea kappaleen sovittamiseen.

Hän ehdotti kappaleen sanoitusten pohjalta, että kappale nopeutuisi ensimmäiseen kertosäkeeseen mentäessä ja hidastuisi mentäessä toiseen. En ollut kuullutkaan tällaisesta ideasta aikaisemmin, mutta se kuulosti mielenkiintoiselta. Muutaman kokeilun jälkeen

löysimme toimivat tempon muutokset ja sovitus oli valmis. Solistin pyynnöstä soitin tämän kappaleen akustisella kitaralla.

3.3.3 *He kääntävät tyynynsä*

Ultra Bran kappaleessa pyrimme nimeenkin viittaavaan unimaiseen soljuvaan rytmiin. Käytin paljon avosävyisiä sointuja kuulaan äänimaailman luomiseen.

Introon tein sovituksen kappaleen pianointrosta. Väliosasta teimme tunnelmaltaan kii-
reisemmän ilman kiinteää tempoa. Tämän tarkoituksena oli sanoituksen mukaisesti erot-
taa säkeistön unettomuus kertosaäkeen unitilasta. Tähän ideaan Kallanranta oli saanut
avustusta laulunopettajaltaan. Kiireen tunnetta kuvasin soittamalla nopeaa tremolo-
komppia kertosaäkeen sointuihin.

3.3.4 *Paljon sanomatta jää*

Kuoppamäen kappaleen ensimmäisen säkeistön sovitimme rubatoksi. Tein siinä volume
swell-efektejä ja jazzsävyisiä fillejä tuodakseni vaihtelevia sävyjä. Rubato-säestys oli
haastavaa, koska solistin fraseeraus oli vaihtelevaa. Fillit jäivät välistä lyhyiksi, ja jos-
kus tauot olivat pitempiä. Toisaalta tämä piti mukavasti mielenkiintoa yllä. Pyrin pitä-
mään intensiteettiä yllä oktaavialan vaihtelulla ja add9-soinnuilla.

3.3.5 *Kesäunelma*

Kesäunelma oli viimeinen harjoittelemamme kappale. Sitä kokeiltiin ensimmäisissä harjoituksissa, mutta sovittaminen jäi viime tippaan. Improvisoinnille jäi paljon varaa. Introon tein sointumelodian kertosäkeen lopusta. Komppi koostuu sointuarpeggioista, joita väritin pop-sävyisillä add9-soinnuilla ja äänenkuljetuksilla. Muutin kolmannen säkeistön komppia ”demppaamalla” eli painamalla kämmenen ulkosyrjällä kieliä kevyesti tallan vierestä. Tällä tavoin äänen saa sammumaan nopeasti.

3.3.6 *Siciliana*

Kallanrannan huilukappaleen soinnutuksen aloitin hakemalla ensin päätehot. Kehitin niiden ympärille muutamia vaihtoehtoja, jotka esitin solistille. Niissä kaikissa oli pieniä epäkohtia, joten yhdistelin niistä kumpaakin miellyttävän kokonaisuuden. Pyrimme soittamaan kappaleen lievässä rubatossa, ja jouduimme harjoittelemaan melko paljon. Keinuva rytmi oli vaikea saada toimimaan. Komppia tehdessäni mietin, kuinka klassinen kitaristi tämän hoitaisi.

3.4 **Sävellykset**

Tekstien ja runojen pohjalle tekemäni musiikki oli osaksi improvisoitua ja osaksi läpisävellettyä. Löysin sopivia aiheita myös vanhoista riffi/sointumelodia-ideoistani. Hankaluutena oli rytmittää musiikki puheeseen sopivaksi. Yritin tehdä korostuksia puheen taukoihin, mutta puheiden rytmityksissä oli paljon vaihtelua, ja tunsin soittaneeni välistä liikaa puheen päälle. Varsinkin improvisoitujen tekstien kanssa olin vaikeuksissa. Suurin osa tekstien aiheista oli surullisia, joten tekemäni musiikki oli hyvin molli-voittoista. Yritin luoda kohtausten tunnelmiin sopivaa musiikkia ja muuntautua tekstien sisällön mukaisesti.

3.4.1 Alun ja lopun musiikki

Muut esiintyjät pitivät erityisesti yhdestä harjoitusvaiheesta alun ”katusoittaja” -kohtaukseen soittamasta sävellyksestäni. Se oikeastaan valittiin esityksen tunnusmusiikiksi, ja soitin sen alkuun ja loppuun. Muut kuvasivat kappaletta kauniiksi ja toivoa antavaksi. Sävellaji pyörii D-duurin ympärillä.

3.4.2 Mummojen tanssi

Mummojen tanssiin minulta pyydettiin mahtipontista musikaalimusiikkia. Ääniesimerkkejä ei ollut, ja elokuvaesimerkeistä en tuntenut yhtäkään. Kokeilin erilaisia komppi/melodia-ideoita improvisoimalla ja ”c-humppa f#”-improvisaatio oli muiden esiintyjien mielestä juuri sopiva tähän tanssiin. Kappaleessa C-duuri-soinnulla alkava komppi hyppelehtii iloisesti mummojen tanssin mukana. Bassossa käyvä tritonus F# tuo humoristista tunnelmaa. Komppi päättyy viidennelle asteelle G-sointuun, jonka jälkeen mennään löntystellen kromaattisesti takaisin C-duuriin.

3.4.3 Ihoa monologi

Tanssitunnin jälkeiseen ”ihoa”-runoon kehitin 70-luvun tyyllisen funk-riffin kaltaisen hidastetun sointumelodian, joka pohjautuu A-overtone-asteikkoon. Efektiksi valitsin flanger-efektin, joka kuvastaa hyvin 70-luvun kitarasoundeja.

3.4.4 *Mannekiinit*

Mannekiinien musiikkina oli Beckin diskotyylinen c-mollissa kulkeva kappale. Tehtäväni oli keksiä jotain musiikkia kohtausta ennen olevan vaatteiden vaihdon ajaksi. Sävellajiksi valitsin F#-mollin, jotta modulaatio seuraavaan kappaleeseen olisi mahdollisimman odottamaton. Improvisoin disco/funk-tyylillä sävellajin sisällä, kunnes kohtausta oli valmis alkamaan. Käytin vahvistimen phaser-efektiä luomaan sopivaa tunnelmaa.

3.4.5 *Mainoslehtinen monologi*

Tämän monologin muusikin pohjana käytin vanhaa sointukulkuideaani, jossa e-sävel pysyy bassossa pedaalina ja yläkolmisoinnut vaihtuvat luoden kysyvää tunnelmaa. Toisen osan bassossa on enemmän vaihtelua, ja kolmisoinnut pysyvät lähes samanlaisina. Tremolo-efektillä pyrin luomaan häilyvää tunnelmaa. Tämä tuntui varsin osuvalta musiikilta kohtauksen tunnelmaan.

3.4.6 *Arkisten puheiden Naumasen monologi*

Naumasen puheeseen improvisoin *cosmos of harmonies*-soinnutuksen pohjalta e-jazzmollissa menevän musiikin. Ideana on tehdä kolmisointuja asteikon pohjalta eri intervallisuhteilla.

3.4.7 Äitiysloma monologi

Jefferyn monologin musiikin pohjana käytin riffimäistä improvisointia E7#9 -soinnun ympärillä. Monologi kertoo äitiyden vaikeuksista, ja oli myös osaksi improvisoitu. E7#9-soinnun duuri- ja molli-tonaliteetti sopi mielestäni hyvin kohtauksen ristiriitaiseen tunnelmaan.

3.4.8 Häpeä monologi

Kallanrannan puheen säestyksen pohjana käytin vanhaa kehittämäni sointumelodiaa. Sen sävellaji vaihtelee A-duurin ja a-mollin välillä, ja se kuvastaa osuvasti tekstin ahdistusta ja lopun tunnetta toivosta.

3.5 Kallanrannan soolotanssi

Tanssin alkuun Kallanranta pyysi minua soittamaan muutamia ääniä ”sinne tänne” kuvaamaan taivaalle syntyviä tähtiä. Kokeilin monia eri tapoja muodostaa kuvaavia ääniä ja päädyin soittamaan huiluääniä kitaralla. Soittamistani laskevista äänistä koostuu lopulta Em11-sointu. Tanssissa esitettyä piiloutumista ja uudelleen syntymistä pyrin kuvaamaan soittamalla hitaita melodiakulkuja ja nopeita pyrähdyksiä a-doorisen asteikkaa käyttäen. Doorisen asteikon suuri seksti tuo mollitonalityettiin mielenkiintoisen sävyn. Kankaan jumittumista jalkaan kuvasin soittamalla suuria terssejä kromaattisesti alaspäin epämääräisellä rytmillä ja puhtaita kvartteja satunnaisilla intervallihypyillä. Tilanteen selvittyä tanssi jatkui mielestäni vapautuneemmalla tunnelmalla, jota säestin kauniilla Cadd9#11 -soinnulla. Baletti osuuteen, joka nopeutuu kunnes tanssin askeleet menevät sekaisin, soitin *Berceuse*-kappaleen alun komppia hieman muunneltuna. Tanssin loppuun yhdistin Kallanrannan toivomat saman kappaleen melodiaosat rubatona.

3.6 Miksaus

Aloitimme produktion miksauksen 30.3.2008 Kotkankalliolla Tommi Kupiasen kanssa. Työ osoittautui vaikeaksi, koska esiintyjien puheita ja lauluja ei ollut vahvistettu lainkaan ja heidän esiintymispaikkansa vaihtelivat. Esitys oli nauhoitettu kahdella mikrofonilla stereoparina, ja akustiselle kitaralle oli oma mikrofoni. Äänenvoimakkuustasot vaihtelivat suuresti, joten jouduimme kompressoimaan melko paljon. Kompressointi toi taas ikävästi esiin tilassa päällä olleen tuulettimen hurinan.

4 PÄÄTÄNTÄ

Olen tyytyväinen siihen, että lopulta lähdin mukaan esitykseen. Muutama vuosi sitten en varmasti olisi uskaltanut osallistua tällaiseen teokseen, joten itseluottamukseni on selkeästi kasvanut. Alun perin en ajatellut tekeväni tästä opinnäytetyötä, mutta lopulta aihe osoittautui alkuperäistä levy-ideaani mielenkiintoisemmaksi.

Esitystä jälkeenpäin katsottuani huomasin, että säveltämäni musiikki toimi improvisoitua musiikkia paremmin. Improvisointini tuntui välillä katkonaiselta, eikä selkeää ideaa aina löytynyt. Sävellykset sopivat mielestäni teksteihin hyvin ja rytmityskin oli toimivaa.

En ollut varma siitä, kuinka musiikkini sopisi teokseen, joten oli mukava saada yleisöltä ja raadilta positiivista palautetta tekemästani sovitus- ja sävellystyöstäni.

Kokemus oli kauttaaltaan positiivinen. Oli hienoa seurata muiden työskentelyä ja sitä, miten esitys kehittyi lopulliseen muotoonsa. Opin tästä paljon ja toivottavasti pääsen mukaan samanlaisiin produktioihin tulevaisuudessa.